

# Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

---

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

---

Nr. 39. Den 29 September 1798.

---

## Offentlig Foranstaltning.

**I** Kontinuation af det i de sidste af denne Tidendes Nummere, angaaende Epidemien i Kiel, meddeelte, mælder det derværende medicinske Fakultet, under 18 d. M., at Sygdommen da havde aftaget saa meget, at man næsten kunde sige, den var sporadisk, eller kun adspredt hist og her, saavel i Staden, som i Flekken Brunsviek. Hvilken Forandring ogsaa gjældte om dens Hestighed og Mortalitet. Beregnet ngevlis, var der i Ugen fra 2den til 8de d. M. død 30, men i Ugen fra 9 til 16 s. M. kun 39.

Under 21 Septbr. har bemældte Fakultet berettet: at Epidemien synes at staae stille, uden at af- eller tiltage, dog formodes, at den mærkeligen vil aftage ved Efteraarets koldere Luft.

Siden

Siden den 16 dennes er saavel fra hele Byen som Landbeboerne ifkun anmeldt 27 døde, dog findes der dagligt nogle nye besængte med Sygdommen.

Det danske Cancellie har efter foregaaende Korrespondence med det tyske Cancellie, ved Skrivelse af 25 sidstleden, anmodet bemældte Kollegium, at ville søie den Foranstaltning, at ingen, der er beladt med denne Sygdom eller befrygtelige Kjendetegn paa den, faaer Tilladelse til, med Paketbaaden eller andre Skibe at reise hertil fra Kiel og den omkringliggende Egn. Ligeledes har det danske Cancellie tilskrevet Kjøbenhavns Magistrat at ville søie Anstalt til, at et Par Bærelser uden for en af Stadens Porte, med Senge, kunde leies for at staae til Rede til Stads-Fysikus's Disposition, i det mulige Tilfælde, at nogen skulde ankomme hertil, behæftet med den Sygdom, som grasserer i ovenmældte Stad og omkringliggende Egn.

### **Forgivning.**

Da det har behaget Hs. Majestæt at ophæve den hidtil værende Theater-Direktion, og igjen i dens Sted at udnævne en ny, bestaaende af: 1. General-Major Balstersdorff, som første Direktør, 2. Theater-Direktør Thaarup, 3. Professor Kierulf og 4. Professor Baggesen, saa har Høistamme tillige fastsat og bestemt nedenstaaende Punkter, efter hvilke denne Theater-Direktion sig indtil videre have at rette.

- 1) Den nye Theater-Direktion lader sig overlevere af den afgangne Direktion alle Ting, Theater-Bestyrelsen vedkommende, og naar den i denne Henseende intet har at sordre af hiin (med hvilken Undersøgelse den i det seneste bør være færdig til Udgangen af indværende Aar), udstæder den en Qvittering og fuldkommen Decharge, i Følge hvilken Hofmarchal Hauch fritages for al videre Ansvar for den Tid, han har haft med Theater-Bestyrelsen at bestille.
- 2) De tre sidstnævnte Direktører, nemlig Thaarup, Kierulf og Baggesen, have Theatrets Bestyrelse, eller det Eksekutive deraf, fra hvilket den første Direktør er aldeles fritagen. De afverle hermed indbyrdes (efter deres Anciennete) maanedligt, saaledes: at een af dem, i den Tid, stedse udfører alt det, som vedkommer Administrationen.
- 3) Skulde een af disse 3 Direktører være syg den Maaned, i hvilken det tilkommer ham at forestaae Bestyrelsen, da udfører Estermanden hans Tjeneste, saaledes: at ingen af disse 3 Direktører nogensinde forestaaer Bestyrelsen længere, end een Maaned, det eneste Tilfælde undtagen, at begge de andre enten vare syge eller fraværende paa een Gang.
- 4) Til Administrationen henhører Udførelsen af alle de Beslutninger, som ere tagne af hele Direktionen, og den daglige Opsyn over Alt, saavel Theatrets Økonomi, som dets Politi vedkommende; det paaligger

derfor den administrerende Direktør, at være nærværende ved Prøverne og Udførelsen af alle Stykker, at paasee Paaklædningen og Kostymens Jagttagelse saavel ved Skuespillet, som ved Balletten, og at bestemme de Dekorationer, som herved skulle bruges; hvilke begge sidste Poster dog ikkun forsaavidt finde Sted, som de ikke allerede ere bestemte af den hele Direktion, da i modsat Tilfælde den administrerende Direktør er forbunden til, nøiagtigt at følge det, som Direktionen i den Henseende har fastsat; fremdeles tilkommer det ham, at ansætte alle Prøverne af Skuespillene og Balletterne, saavel i Henseende til Mængden, der til enhver af dem behøves, som til Tiden, naar de bestemmes; det paaligger ham, naar, formedelsk Sygdom eller andre gyldige Årsager, det bestemte Skuespil ikke kan gives, da, efter Overlæg med den første Direktør (om Tiden det tillader), at bestemme et andet, og at sørge for, at det opføres, hvorom Direktionen ved første Samling underrettes. Den administrerende Direktør befaller hos vedkommende Arbeidere og Haandværksmænd alt det, hvis Forsærdigelse er besluttet af Direktionen, og anviser de Regninger til Betaling, som udføres strax at betales; disse, saavelsom alle øvrige Regninger, fremlægges i Direktions Samlingerne, hvor den administrerende Direktør forklarer for hele

Direktionen Nødvendigheden og Anvendelsen af de Penge, paa hvilke Regningerne lyde.

- 5) Den første Direktør, General-Major Waltersdorff, paaligger det at have et almindeligt Opsyn med Theatrets Bestyrelse i alle dens Dele; at antage de mindre Berjente; at paasee Orden i Almindelighed, og i Særdeleshed Overholdelsen af de i denne Instruktion fastsatte Bestemmelser, Theater-Bestyrelsen vedkommende, samt at sørge for, at Administrationen føres ved de tre med hverandre afverlende Direktører fuldkomment eensformigen, og efter den af hele Direktionen vedtagne Orden; paa Grund af hvilket den første Direktør fritages for den daglige Bestyrelse og den Detail, som dermed er forbunden. Enhver til Theater-Selskabet henhørende Person bør være ham horig og lydig, og promte efterkomme de ved ham givne Ordre, ligesaafuldt som vare de givne ved den administrerende Direktør i hele Direktionens Navn, hvorved den første Direktør dog, ligesaa vel som enhver anden af Direktionen, er forbunden til at rette sig efter de af hele Direktionen bestemte Regler og tagne Beslutninger, og ikke uden ved usorudseete og nødvendige Omstændigheder at afvige derafra, da han i saa Fald, saasnart muligt, bør underrette Direktionen derom. Naar den første Direktør og den administrerende Direktør ere paa een Gang paa Theatret, være sig ved Prover eller ved Forestillinger, og

de begge skulde være af ulige Mening om een eller anden Ting, som enten ikke allerede er bestemt af Direktionen, eller som ifølge sin Natur kan lige got udføres paa flere Maader, da bør den første Direktørs Mening være den gjeldende, naagtet den første Direktør, ved de Befalinger, han paa Theatret udstæder, altid bør see til, ikke i nogen Maade at svække den Anseelse og Magt, som den administrerende Direktør bør have paa Theatret, i Qualitet af den, som udfører Direktionens Befalinger og Beslutninger. Det paaligger den første Direktør, i Særdeleshed, at kontrollere Indtægten af hver Spille-Aften, og at paasee, at den fulde Indtægt beregnes Theatret til Fordeel; til hvilken Ende alle de solgte og igjen indkomne Billetter bringes i lukte Kasser, hvortil han har Nøglen, hver Spille-Aften, naar Skuespillet er endt, i hans Huus, hvor de eftersees og tælles den følgende Morgen, eller to Gange om Ugen, ved Sekretæren og Kassereren, saa at den første Direktør kan paasee, at de ved Kassereren indgivne Indtægts-Lister nøiagtigen svare til den virkelige Indtægt. Den første Direktør bestemmer extraordinære Møder af Direktionen, saa ofte han maatte troe det fornødent, ligesom han og kan bestemme extraordinære Prover af Skuespil eller Balletter, naar han maatte finde det fornødent.

6) Tegang om Ugen samles hele Direktionen. I disse Direktions-Samlinger overlægges og bestemmes alt det, som angaaer Theatret, saaledes at Pluraliteten herved er afgjørende; dog i Tilfælde af Vigtighed, hvor Halvdelen af Direktionen var ganske af modsat Mening mod den anden, eller hvor Minoriteten begjærer det, fremlægges begge Parternes Mening ved den første Direktør for Hs. Majestæt, som forbeholder sig deri at decidere. I disse Samlinger bestemmes den Orden og Regel (forsaavidt den ei allerede er bestemt), efter hvilken Administrationen skal føres af de tre dertil bestemte Direktører, da enhver af dem er pligtig til nøie at rette sig derefter; og følger det af sig selv, at den første Direktør har Stemme, uagtet han er fritagen for Udførelsen. I Direktions-Samlingerne fastsættes Repertoiret, i det mindste for een Maaned a Gangen. Rolle-Uddelingen til alle nye Stykker bestemmes her, saavelsom alle Forandringer ved Rolle-Uddelingen af gamle Stykker, da intet enkelt Medlem af Direktionen kan fratage eller tildele nogen en Rolle; dog undtages herfra Sygdoms Tilfælde, i hvilke den administrerende Direktør (efter Overlæg med den første Direktør), naar Tiden ikke tillader derover at indhente Direktionens Betænkning, kan uddele den Syges Rolle, naar den er ubetydelig, og Stykket derved kan gives paa den dertil bestemte Dag. Kostymen og Dekorationerne, som

som fulle bruges i ethvert nyt Stykke, bestemmes i Direktions-Samlingerne; heri fremlægges ved den administrerende Direktør alle Regninger for de Udgifter, som i den sidste Uge have været nødvendige, hvorved han tillige giver Direktionen den behørigte Forklaring og Underretning derover. Naar Direktionen ikke har noget at erindre ved disse Regninger, anvises og paategnes de til Betaling af Direktionen, eller i det mindste af den første og den administrerende Direktør, hvorefter de passere i Theater-Regnskabet, hvilket, ligesom hidindtil, underskrives af hele Direktionen, da den in corpore staaer til Ansvar for Regnskabets Rigtighed.

For at lette Kontrollen ved Theater-Regnskabet, har Direktionen at paasee: at alle Udgifter for Theatret strax og ved hver Udgang afgjøres, saa at ingen Regning (saavidt gjørligt) henstaaer længere ubetalt, end fra een Uge og til den anden. Den administrerende Direktør fremlægger i Direktions-Samlingerne, ved hver Uges Slutning, de Forandringer, som i den Uge have haft Sted med Af- og Tilgang ved Garderoben, hvad enten det angaaer ny Tilgang, eller Forandring af noget af det gamle, eller Barrens Udtagelse af Garderoben; disse Forandringer indføres strax i hele Direktionens Nærværelse i egne dertil indrettede Protokoller, og paategnes hvergang, med vedføjet Kvarstal og Datum, af den første og den administrerende Direktør. Alle

Udgifter af nogen Betydendhed ved Garderoben (saasom nye Klæders Forfærdigelse, eller Forandring af allerede i Garderoben værende Klæder af Værdi, m. m.) foretages i Almindelighed ikke ved den administrerende Direktør, uden at Direktionens Samtykke dertil i Forveien er indhentet; dog, dersom indtreffende Omstændigheder skulde gjøre det uundgaaeligt nødvendigt, da er han berettiget dertil, og underretter han dernæst Direktionen i første Samling om Sagens Betsaffenhed.

(Fortsættelsen følger.)

### Blandede Efterretninger.

I Samling af Repræsentanterne og Direktorerne for det almindelige Brand-Assurance-Kompagni for Varer og Effekter, ere valgte til Kompagniets Bogholder og Kasserer, Bogholder B. N. Kierling, og til Sekretær, Regiments-Quartiermester M. Wolqvark.

I Forordningen af 10 Juli 1795 og 20 Januar 1797, angaaende Forligelses-Kommissionens Stiftelse i Danmark og Norge, er det, blandt andet, besejlet, at disse Kommissioner ved hvert Aars Udgang skulle tilstille vedkommende Stiftamtmand eller Amtmand en Fortegnelse over de Sager, som ved samme i det forløbne Aar ere blevne foretagne og afgjorte, samt derved mælde, hvilke der ere blevne forligte, og hvilke henviiste til Næsttergang, eller udsatte ved Kommissionerne. Disse

Inde

Indberetninger, som inden næste Januar Maanedes Udgang skulle indsendes til det danske Cancelli, forelægges derefter af dette Kollegium Hs. Majestæt, for deraf at bedømme Virkningen af denne Lovgivning, og tillige at paastjønne, om nogen, i denne Henseende, har bidraget fortrinligen med Nidkjerhed og Flid til denne Sags Fremme. Af de i Følge deraf, og efterat Cancelliet end videre har tilskrevet Kjøbenhavns Magistrat, Hof- og Stads-Retten og Sø-Retten, at ville indberette, hvor mange Forligelser der aarligen ved samme ere blevne bevirkede, indkomne Beretninger, har dette Kollegium ladet forfatte en Fortegnelse saavel over de ved Forligelses-Kommissionerne i Danmark og Norge foretagne og der enten forligte, hævede eller til Rettergang henviiste og siden der indstevnede Sager, som de ved andre Jurisdiktioner i Rigerne forligte Politi- og andre Sager, indtil afvigte Aars Udgang. Af denne erfares, at af 29,274 til det almindelige Forligelses-Væsen hørende Sager, i begge Rigerne, ere 20,035 forligte eller hævede, 1243 udsatte, 8053 henviiste til Rettergang, hvor 2130 ere indsternede; samt at af Politi-Sager, saavidt de kunne forliges, ere af 3,804 Sager 2,705 forligte, 180 udsatte og 873 paadømt. Paa Cancelliets Indberetning denne Sag angaaende, har Hs. Majestæt, under 12 d. M. resolveret saaledes:

”Vi have af Cancelliets Indberetning med Velbehag erfaret den gode og gavnlige Fremgang, som  
For-

"Forligelses-Væsenet i forrige Aar haver haft i Bore  
"Riger Danmark og Norge.

De specielle Efterretninger angaaende Forligelses-  
Væsenets Fremgang paa ethvert Sted især, skulde efter-  
haanden i denne Tidende vorde meddeelte.

I Følge det kongelige General-Postamts Forlan-  
gende, har Cancelliet under 15 Septbr. anmodet Stifts-  
amtmanden over Sjælands Stift, at foranstalte Kjøb-  
mand Andreas Hansen i Slagelse justitiåliter tilstalt for  
at have kjøbt noget engelsk Brodeergarn, af Værdi 12  
Rdlr., der var tabt af den agende Post fra Hamborg,  
og efter Foregivende fundet af en Soldat, som, uden  
at oplyse det, havde ladet det sælge.

I Anledning af 2de fra Jøderne Sem og Marcus  
Kah indkomne Ansøgninger, om Tilladelse en Tidlang  
at opholde sig her i Staden, for at borttage Ligtørne,  
har Cancelliet, under 18 Septbr. tilskrevet Magistraten,  
at tilkjendegive bemældte Jøder, at de i Forveien bør  
bevise for det chirurgiske Akademi, at de besidde den for-  
nødne Færdighed, hvorefter de bør erhverve bemældte  
Akademies skriftlige Beviis, ligesom og, at de bør af-  
holde sig fra al medicinisk og chirurgisk Praxis.

Ved Cancellie-Skrivelse, af 23 Aug. 1794, til  
Kjøbenhavns Magistrat, er det fastsat: at en Kone, der  
entent

enten ved Divortium eller Separationem qvoad torum et mensam er skildt fra sin Mand, skal i Hensigt til hendes Myndighed ansees som Enke.

I den Anledning har bemældte Magistrat forespurgt, om ogsaa en Kone, der er adskildt fra Manden, kan, naar hun ønsker det, fortsætte Mandens Næringsvei, hvad enten denne er af det Slags, der henholder under Laug eller ei? samt, hvorledes der skal forholdes, naar den fraskildte Mand er en Frimester, hvis Rettighed hans Enke ei har Frihed til at udøve?

Cancelliet har derpaa, under 22 d. M., i Henseende til det første Spørgsmaal, tilskrevet Magistraten, i Overensstemmelse med det, som af denne derom er yttret: at saadanne Koner, for ei at blive det almindelige til Byrde, bør have samme Rettigheder, som Enker, naar de med disse bære lige Byrder; og hvad det andet Spørgsmaal angaaer: at denne foransførte Regel ei kan anvendes paa en Frimesters fraskildte Hustru, men, isald Mandens Bevilling skulde have lydt paa at holde Evende og Dreng, kan Enken, efter Omstændighederne og paa nærmere Ansøgning, vente at faae Mandens Bevilling enten ganske eller for endeel overdragen paa sig.

I Anledning af en indkommen Forespørgsel, om Almuesmanden kan være at paalægge Mulk, naar han ikke moder eller lader møde ved Gade-Stævne, har Cancelliet,

celliet, under 22 d. M., tilskrevet Amtmanden over Kjøbenhavns Amt: at Almuesmanden paa Landet i Danmark, bør, saavidt Byerne ikke ere udfistede, møde ved Gade-Stævne, naar der tudes i Byens Horn, enten af Byens Oldermænd eller Sognesoged, men i Henseende til de udfistede Byer, hvor Oldermænd ikke meer finde Sted, og hvor de ei heller kunne bruges, fordi den største Deel af Beboerne ere udflyttede, bør Beboerne tilsiges af Sognesogden i deres Bolig; og skulde Vedkommende da ikke møde efter Tilsigelse af Sognesogden, eller naar der tudes i Byens Horn, kunne de af Amtmanden paalægges en efter Omstændighederne passende Mølt.

Ved en kongelig Resolution af 24 Januar d. A., er det bestemt: at naar nogen Mands- eller Qvindes-Person, der har begaaet Leiermaal, siden efter gifter sig, maa al Aktion imod den Skyldige, i Betragtning af det indgangne Egtteskab, bortfalde.

I Anledning heraf har Amtmanden over Thistede Amt for Cancelliet fremsat det Spørgsmaal: paa hvad Maade Rigtighed for Leiermaals-Bøderne herester skal aflægges, naar de, som have begaaet Leiermaal med hinanden, ved Afskingsnings-Forretningen deklarere, at de om kort eller lang Tid ville indgaae Egtteskab, og om der ikke maatte blive bestemt en vis Tid, efter Barnets Fødsel, inden hvilken de, som ville nyde godt af bemeldte

mældte Resolution, skulle indgaae Egteskab? Dette Spørgsmaal har bemældte Kollegium under 22 Septbr. besvaret saaledes: at  $\frac{1}{4}$  Aar kan fastsættes, inden hvilken Tid de i Leiermaal skyldige have at indgaae Egteskab, dersom de i Følge den kongelige Resolution af 24 Januar d. A. ville fritages for Aktion.

Politi-Forordningen af 25 Marts 1791 bestemmer blandt andet tvende Skiftetider om Aaret, nemlig 1 Mai og 1 Novbr. I Henhold til denne Anordning har en Bondekarl, ved Navn Lars Madsen, troet sig berettiget til, efter et halvt Aars Forløb at forlade sin Husbonds Tjeneste, uagtet han havde med ham sluttet Akkord om at tjene et heelt Aar. Den Eratte, som desangaaende er ført mellem de Paagjældende, er ved en Politirørs-Dom, assagt inden Dræholm's Birketings-Ret, afgjort til Fordeel for Lars Madsen; men da Amtmanden over Dræholm's Amt, som Overdommer i disse Sager var af en anden Formening, og tilførn havde erfaret betydelig Menings-Forskjællighed hos Underdommerne i denne Henseende, saa har han, blant andet, desangaaende gjort Forespørgsel til Cancelliet, som derpaa under 22 Septbr. har svaret, at det er uden for al Tvivl, at, endstjøndt Politi-Forordningen bestemmer to Skiftetider om Aaret, er det dog derved ikke forbudt, at indgaae Foreening om en længere Tjenestetid, og at altsaa, naar Fæstekontrakten er indgaaet paa et Aar, maa Tjenesten ikke forlades, førend denne Tid er udrunden.

Besør

## Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 26 September er Kand. Chirurgiæ, S. F. Henriques, udnævnt til Reserve-Chirurg ved det chirurgiske Akademi i Kjøbenhavn. Den 28 er den personelle Kapellan for Waale Menighed i Jarlsberg Grevskab, M. Sigvardt, konfirmeret til residerende Kapellan sammesteds.

Under det tydske Cancellie: Den 21 Septbr. er Overretsadvokat G. L. Müller befuldmægtiget til Virkesfoged ved Lyngumklosters Birk; Postfuldmægtig J. Petersen i Sønderborg til Postfører, og Kand. L. P. Høgh konfirmeret som Præst til Enstedt udi Sønder Amt.

Under Generalitetet: Den 21 September er i Anledning af Major v. Heinsons Afgang ved Prinds Frederiks Regiment, Major v. Tancke udnævnt til 4de Stabs-Officer med den reglementerede Gage; Kapitain v. Michaelsen til Major, med Anciennete fra 11 Mai d.A., og 5te Stabs-Officer paa de med Chargen forbundne Emolumenter; Stabs-Kapitain v. Rodenburg til virkelig Kapitain og Kompagni-Chef; Premier-Lieutenant v. Jacobsen til Stabs-Kapitain; den karakteriserede Premier-Lieutenant v. Bihow til virkelig Premier-Lieutenant, og Fændrik v. Tancke til Second-Lieutenant; ved det kongelige Artilleri-Korps Kapitainerne v. Krebs og v. Brock forundte Majors Karakter af Artilleriet; ved det syenske Regiment lette Dragoner er, i afgangne Ritmester og General-Adjutant v. Rankhows Sted, karakteri-

teriseret Ritmester v. Dedlau, udnævnt til Sec. Ritmester; karakteriseret Premier-Lieutenant v. Hein til Second-Lieutenant; karakteriseret Second-Lieutenant v. Gråner og Kornet à la suite, Baron A. v. Ranzow, til virkelig Kornet; ved det syenske Infanteri-Regiment er den karakteriserede Premier-Lieutenant v. Hirsch be-  
 flettet til virkelig Premier-Lieutenant i afgangne v. Quis-  
 lins Sted, og Fændrik v. Bidsted til virkelig Second-  
 Lieutenant; ved det andet jydsk Infanteri-Regiment er  
 Underrets-Advokat E. F. Meier befløjet til Auditor; ved det første trondhjemske Infanteri-Regiment er det ved  
 Kapitain v. Commerchiels dødelige Afgang vakant  
 blevet stobsk Kompagni konsekreret Bataljons-Komman-  
 døren, Major v. Heidemann, og dennes havende over-  
 holdsk Kompagni derimod forundt den karakteriserede  
 Kapitain v. Commerchiel som virkelig Kapitain og  
 Chef; Sec. Lieutenant v. Kaurin udnævnt til Prem.  
 Lieutenant ved de Nationale; karakteriseret Second-  
 Lieutenant v. Krogh til virkelig Second-Lieutenant ved  
 de Gevorbne; og Fændrik à la suite v. Heltberg til vir-  
 kelig Fændrik ved samme.

**Under Rentekammeret:** Den 26 Septbr. er  
 Fuldmægtigen i Jyllands Pupil-Kontoir under Rente-  
 kammeret, N. Qustrup, befløjet til anden Kommissa-  
 rius ved det stemplede Papir, i den afsøgte Sekretær  
 Schyttes Sted.